

GELİRİN YENİDEN DAĞILIM POLİTİKASI
ARACI OLARAK:
NEGATİF GELİR VERGİSİ

Doç. Dr. Türkân ÖNCEL

Giriş:

Hemen hemen tüm ülkelerde, gerek sosyal güvenlik kapsamı içinde gerekse vergi sistemi yoluyla olsun, kişilere asgari gelir sağlamayı amaçlayan değişik malî garantiler bulunur. Bu mali garantiler sistemini devletin genel amaçlarından soyutlamak olanaksızdır. Kalkınma/Ekonomik büyüme, ekonomik dengenin sağlanması, kaynak dağılımı sorunlarının çözümü yanında Sosyal Refah devleti anlayışı içinde gittikçe önemi artan adil gelir bölüşümü de ulaşılması gereken amaçlardan biridir.

Kuşkusuz bu amaçların hepsini, istenilen düzeyde gerçekleştirmek büyük güçlükler taşır. Bu güçlükler devlet gelirlerinin kısıtlı olmasından başlayarak bizzat amaçlardaki çatışmalara kadar uzanır. Ancak hedeflerin düzeyi ve bileşimi konusundaki karar ise sonuçta siyasal boyutlu bir olgudur. Bu nedenle, devletin gelir dağılımına ilişkin görevlerinin konumu da bu kapsam içinde değerlendirilebilir.

Bir ekonomide gelirin bölüşülmesi sorunu; gelir dağılımı ve gelirin yeniden dağılımı olarak iki açıdan ele alınır. İlki, piyasa ekonomisinde belirlenen gelir dağılımıdır (Devletin müdahale etmediği ya da olmadığı varsayımı altında). Üretim faktörü sahiplerinin üretime yaptıkları katkı oranında pay almalarını gerektirir. Bu şekilde dolaysız olarak piyasada üretim ilişkileriyle belirlenen gelir dağılımına **birincil gelir dağılımı** denilmektedir. Milli gelirden üretim faktörü sahiplerinin aldığı pay anlamında; fonksiyonel gelir dağılımı ve gelirin kişiler arasındaki büyüklük dağılımını ifade eden kişisel gelir dağılımı v.b. türleri bulunur. Devlet müdahalesinin olmadığı, piyasa ekonomisine terkedilmiş böyle bir gelir dağılımının ise adil olmadığı konusunda yaygın bir kanı vardır (1). Piyasa ekonomisinde, kişisel gelir dağılımındaki eşitsizliklerin büyük ölçüde; fiziki ve akli yeteneklerdeki ve servet dağılımındaki farklılardan, fırsat eşitliğinin önlenmesi gibi engellerden kaynaklandığı düşünülür.

Böylece, piyasa ekonomisinde oluşan gelir dağılım şemasının, toplumca adil kabul edilenden farklı olması durumunda gelir dağılımının düzeltilmesi ve Sosyal Refahın maksimize edilmesi kamu ekonomisinin görevleri içine girer. Kamu ekonomisi gelirin yeniden dağılımını düzenlerken de (buna **ikincil dağılım** da denilir) esas itibariyle fonksiyonel gelir dağılımından çok, kişisel gelir dağılımı üzerinde durur.

Toplumdaki bireylerin şu ya da bu nedenden dolayı gelirleri arasında aşırı farkların bulunması ve bu farkların giderilmesi gereği ortaya çıktığında devlet elindeki çok değişik ve etkili araçlarla müdahale olanağı bulur. Bunların, başlıcaları devletin harcama ve gelir politikası çerçevesinde bütünleştirilebilir.

(1) John F. Due, Maliye, Çevirenler; Dr. Sevim Görgün, İzzettin Öner, İstanbul 1967, s. 8.

Devlet kamu harcamaları yaparken, gelir dağılımında değişikliği plânlamamış dahi olsa, bu değişiklik gerçekleşir. Kaldı ki, devletçe üretilen mal ve hizmetlerin yapısına bağlı olarak yoksullar lehine gelirin yeniden dağılımı değişik derecelerde gerçekleşir. Toplumun tüm üyelerinin eşit bir biçimde yararlandığı kamusal malların üretimiyle olduğu kadar (finansmana katılım farklıdır), piyasa ekonomisinin değişik nedenlerle yeterli düzeyde gerçekleştirmediği yarı kamusal malların üretiminde (sağlık, eğitim vb.) fiyatların düşük tutulup herkesin yararlanabileceği bir uygulama da amaca uygun düşer. Ayrıca, piyasa malı niteliğinde olmasına rağmen kamu iktisadi teşebbüslerinin ürettiği mal ve hizmetlerin gerek kompozisyon ve miktarı gerekse uygulanan fiyat politikası vb. işlemlerle düşük gelirli lehine gelirin yeniden dağılımı değiştirilebilir. İzlenen sosyal politikaya göre ise Devlet, sosyal güvenlik harcamaları yoluyla doğrudan bazı sosyal güvenlik kuruluşlarının finansmanını tamamen üstlenir ya da bu kuruluşların açıklarını devlet bütçesinden karşılayabilir. Bu ve benzeri tüm kamu harcamaları geliri yeniden dağıtıcı nitelik taşır.

Kamu harcamalarıyla olduğu kadar kamusal gelirler yoluyla da gelir yeniden dağıtılabilir. Özellikle vergi politikası bunun en etkili aracıdır. Her ne kadar vergilerin asli işlevinin kamu harcamalarını finanse etmek olduğu ifade edilirse de, günümüzde her verginin ekonomide üretim ve tüketim kalıplarını değiştirici etkileri olduğu bilinmektedir. Böylece, verginin işlevi sadece fiskal ya da mali kaynak sağlayıcı değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal politikayı yönlendirmede etkili bir araç olmasıdır. Vergilerin gelir ve servet dağılımını düzeltmede bir araç olarak kullanılması da bu kapsam içinde yer alır.

Ülkedeki vergi sisteminin kişisel gelir dağılımını etkile-

mesi vergilerin yapısına, vergileme tekniğine, verginin nihai yüküne kimlerin katlandığı gibi durumlarla sıkı ilişki içindedir. Özellikle, en az geçim indirimi, aile yardımları, artan oranlı vergi tarifesi, muafiyet ve istisnalar, ayırma kuramı (emek gelirinin sermaye gelirinden daha hafif vergilenmesi) gibi uygulamalar geliri yeniden dağıtmada önemli araçlardır.

Gerek kamu harcamaları yoluyla, gerekse kamu gelirleri ve özellikle vergi sistemi yoluyla olsun, bir toplumdaki gelir günümüzde adil kabul edilen şekilde yeniden dağıtılırken temeldeki sorun «yoksullukla savaş»dır. A.B.D., İngiltere, Fransa gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde kişilere asgari bir gelir düzeyini sağlamak, yoksullukla mücadelede ve aşırı gelir farklarından doğan toplumsal olumsuz sonuçları gidermede bir önlem olarak «Negatif Gelir Vergisi» yönteminin uygulanma imkânları araştırılmaktadır.

Negatif Gelir Vergisi

Liberal iktisatçılar, ülkelerde uygulanmakta olan gerek sosyal güvenlik sistemi içinde gerekse mali sistem içindeki değişik mali garantilerin ortak bir takım sakıncaları olduğunu belirtirler: Maliyetlerinin yüksek pahalı olması, piyasa mekanizmasının işleyişini bozucu nitelikte bulunmaları, kişilere tanınan avantajların ekonomik eşitsizlikten çok, aynı hukuki durumda bulunmaktan dolayı tanındığı için yeniden gelir dağıtıcı nitelikte olmaması ve enflasyonist etkilerinin bulunması gibi.

Bütün bu nedenlerden dolayı, bu malî garantilerden bir kısmını, taransferleri, yardımları kaldırıp bunların yerine daha homojen, daha iyi şahsileşen dolayısıyla geliri yeniden dağıtıcı nitelikte bir malî garantiler sistemini önermekte-

dirler (1). Bu «negatif gelir vergisidir». İlk defa A.B.D.'de 1960-1970 arasında Milton Friedman, Robert Lampman, Robert Theobald ve James Tobin tarafından federal negatif gelir vergisi teklifleri yapılmıştır (2) «Negatif gelir vergisi, toplumsal olarak minimum kabul edilen gelirin altında geliri olan herkese para yardımı yaparak minimum geliri garanti eden bir tekniktir.» (3). Ancak bu tekniğin kendine özgü niteliği, onu genellikle herhangi bir sübvansiyondan ayırmakta, vergi sistemi içinde bütünleştirmektedir.

Çünkü, negatif gelir vergisi, pozitif gelirlere uygulanan müterakki vergi tarifesinin, vergi muafiyetinin başladığı gelir düzeyinin altında devam ederek gelir azaldıkça düzenli bir biçimde tarifesinin negatif olarak uygulanması önerisidir (4). Vergi sistemlerinde asgarinin üzerinde geliri olanlardan vergi alınmaktadır. Negatif gelir vergisi ile, belli bir düzeyin altında geliri bulunan kimselerden sadece vergi almama yerine bu kimselere hükümetin ödeme yapmasıdır. Bu ödeme yoksullara doğrudan yapılan malî yardım olmaktan çok (insan onurunu kıran), gelir vergisi içinde bütünleşmiş, müterakki tarifesinin negatif alanda uzantısı olarak devam etmesidir.

Negatif gelir vergisine iki hareket noktası seçilebilir.

a) İlki, toplumda minimum geliri olmıyan herkeze herhangi bir derecelendirme yapılmaksızın minimum geliri

(1) Xavier Greffe, La Politique Sociale, P.U.F. 1975, s. 147 - 148.

(2) Bernard P. Herber, Modern Public Finance, The Study of Public Sector Economics, Richard D. Irwing, INC., Illinois, 1975, s. 497.

(3) Xavler Greffe, a.g.e., s. 148.

(4) R.A. Musgrave, P.B. Musgrave, Public Finance in Theory and Practice, Mac Graw - Hill Book Company - New York, 1976, s. 678.

garanti eden % 100 bir negatif gelir vergisinin uygulanmasıdır.

Aynen pozitif gelir vergisinde olduğu gibi vergileme yoluyla gelirin yeniden dağılımı düzeltilirken daha zengin olanlardan nasıl daha fazla vergi alınırsa, yoksullardan da yoksulluk derecesine göre negatif vergi hesaplanarak yardım yapılmasını içerir.

Örnek olarak, O. Eckstein, 1967 yılında A.B.D.'de dört kişilik bir aile için fakirlik standardının 3.400 \$ olduğu kabul edildiğinde, bu ailenin yıllık geliri 2.000 \$ ise, % 100 negatif gelir vergisi planı uygulandığında, aileye 1.400 \$ ödemesi gerekecektir. Ailenin hiç geliri yoksa tamamen, yani 3.400 \$ ödenmelidir.

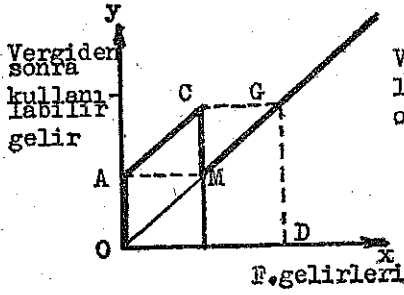
Bu hesaba göre ülkedeki yoksulluk açığının kapatılmasında bu programın finansmanının 10 milyar doları veya pozitif gelir vergisi hasılatının altıda birini bulduğu görülmüştür (1).

Ancak bu yöntemin en önemli sakıncası boş zaman ve çalışma arasında seçim yaparken büyük ölçüde «aylaklığa prim» vermesidir. Aşağıdaki grafiklerde durum daha açıklık kazanmaktadır (2).

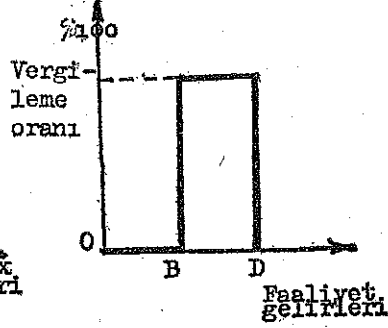
Şekil: 1'de x eksenini kişilerin faaliyet gelirlerini, y eksenini ise vergiden sonraki kullanılabilir geliri göstermektedir. Koordinatların açığı ortayı ise herhangi bir vergilendirmenin olmadığı durumda (negatif veya pozitif) kişilerin faaliyet

(1) Otto Eckstein, second edition, Prentice - Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey 1967, s. 73.

(2) Xavier Greffe, a.g.e., s. 150-151.

Şekil: 1

Şekil: 2

gelirleriyle kullanılabilir gelirlerinin bağıntısını gösterir. OA = minimum kabul edilen gelir düzeyidir (m). Bu düzey, kişinin bekâr, evli, çocuklu ve çocuk sayısına göre değişmektedir. Bu çizgiye «yoksulluk çizgisi» de denilir. Yoksulluk çizgisi ile fiili gelir arasındaki farka da «yoksulluk boşluğu» denilmektedir (1).

Belirtildiği şekilde, yoksulluğu ortadan kaldırmak için minimum bir gelir garanti ediliyorsa, B'nin altında geliri alan herkese bir sübvansiyon verilecektir. Şu halde vergiden sonra kullanılabilir gelir fonksiyonu ise OACMG olacaktır. Sistemin sakıncası burada ortaya çıkar. Vergiden sonra kullanılabilir geliri, minimumun gelir düzeyine eşit olan OD faaliyet geliri olan kimseler ile faaliyet geliri OB ve OD arasında bulunanların daha fazla çalışmaktan dolayı sağlıyacakları ek bir kazanç yoktur. Dolayısıyla OD faaliyet gelirini sağlayan kimseler için OB'den itibaren % 100 bir vergileme

(1) Ö.F. Batirel, Kamu Maliyesi Teorisine Giriş, İstanbul, 1976, s. 73.

söz konusudur. Ya da diğer bir deyişle bu noktada bulunanlar % 100 bir marjinal vergi oranı ile karşı karşıyadırlar. Bu durum Şekil 2'de görülmektedir. Şekilde x eksenine faaliyet gelirleri ve y eksenine de vergileme oranı konulduğunda B'ye kadar herhangi bir pozitif vergileme yoktur. B'den itibaren ise geliri D'ye kadar olanlar % 100 vergilendirilmiş olmaktadır. D noktasından itibaren kullanılabilir minimum gelir düzeyi aşıldığından pozitif vergileme alanına girilmektedir. Dolayısıyla negatif verginin bu şekilde kullanılması belirtilen aralık içinde bulunan kimselerin çalışma gayretini kırar, daha fazla faaliyet geliri elde etmek onlara ek bir kazanç sağlamaz. Bu da kişiyi tembelliğe yöneltir, ödenen sübvansiyon ise tamamen «aylaklığa prim» «prime à l'oisiveté» verme niteliğine bürünür. Kazançlar OB'nin altında olduğu ölçüde de «aylaklığa prim» yoğunlaşır.

b) Negatif gelir vergisinin çalışma gayretini kırıcı etkisinin hafifletilmesi için sübvansiyona bazı sınırlamalar getirilir. Bunlardan ilki sübvansiyonun derecelendirilmesidir. Bu derecelendirme ya da negatif vergi oranı o şekilde olmalıdır ki gelir arttıkça sübvansiyon ödemeleri azalsın. Diğer üretken gayretlerden elde edilen kazançların hepsi yok edilmemelidir. Dolayısıyla, sübvansiyon o şekilde derecelendirilecek ki, çalışan bir kimsenin kullanılabilir geliri, çalışmayıp sübvansiyon alan kimseninkinden fazla olsun.

Şu halde bunu gerçekleştirmek için negatif gelir vergisinin oranı $t = \% 100$ olmalı, $t < 1$ olmak üzere saptanmalıdır. t , sabit bir oran olabileceği gibi, değişken orantı da $t = t(e)$ olabilir. Açıktır ki; verilecek sübvansiyon olmayacaktır.

$$s = m - e$$

Burada;

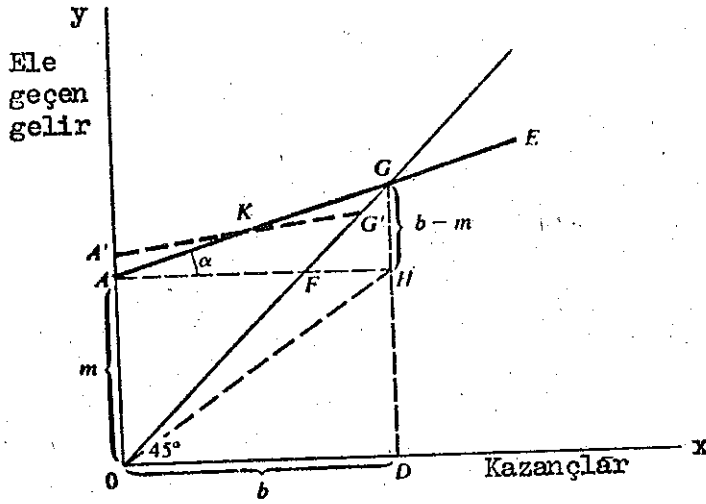
$$s = \text{sübvansiyon miktarı}$$

m = minimum gelir (yoksulluk çizgisini belirler) (1)

t = Negatif vergi oranı

e = (t) oranının uygulanacağı geliri gösterir.

Musgrave, fakirlik boşluğunun kapatılmasında negatif gelir vergisinin uygulanma imkânlarını aşağıda gerek grafik gerekse cebirsel olarak göstermektedir (2).

Şekil - 3 -

Şu halde bu yeni durumda sübvansiyon:

$$(1) s = m - t.e$$

(1) Minimum yoksulluk çizgisi, başbaş noktasının faaliyet geliri olan (b) ile (t) vergi oranının çarpılmasıyla bulunur.

(2) R.A. Musgrave, P.B. Musgrave, a.g.e., s. 678.

şeklinde olmalıdır. Eşitlikten açıkça görüleceği gibi faaliyet gelirleri yükseldikçe yardım da sıfıra yaklaşmaktadır. Bu eğilim başabaş noktası diyebileceğimiz G'ye kadar devam edecek ve bu noktada sıfıra ulaşacaktır. Diğer bir deyişle:

$$e = \frac{m}{t} \text{ olduğunda formül (1)'e yerleştirirsek:}$$

$$s = m - t \left(\frac{m}{t} \right)$$

$$s = 0$$

olur.

Grafikten de izlenebileceği gibi vergiden sonraki gelir eğrisi (AE) düzenli bir biçimde yükselmektedir. Bu eyri kazanılan geliri ve sübvansiyonu içermektedir. Negatif gelir vergisinin bütçeye getireceği toplam maliyetler dikkate alındığında, genel olarak sistem iki eşitlikle tanımlanabilir.

$$(2) \quad t = \frac{m}{b} \quad b = \text{başabaş noktasındaki faaliyet geliri}$$

$$(3) \quad C = \sum_{i=0}^{i=b} S_i = \sum_{i=0}^{i=b} n_i (m - e_i t)$$

Burada; S_i = i kazancı olan bir kimsenin aldığı sübvansiyon,

n_i = i düzeyinde gelir elde eden kimselerin sayısı,

i = (e) gelirinin düzeyi

C = Negatif gelir vergisi politikasının bütçeye olan global maliyetini gösterir.

Böylece, (e) gelirinin her düzeyinde (b ye kadar) bulunan muhtaç ailelere yapılacak yardımların toplamına ulaşılır. Dolayısıyla her gelir düzeyinde devletçe yapılan yardımlar 45° doğrusu ile toplam gelir çizgisi (AE) arasında kalan uzaklığa eşittir. Şayet her gelir düzeyinde yardım alan kimselerin sayısı (n), eşit varsayılırsa, C, OGA alanı kadar olur. Bu negatif gelir vergisi programının devlet bütçesine olan maliyetini gösterir.

Ayrıca, $e = \frac{m}{t}$ olması durumunda, $s = 0$ olduğundan

e, başabaş noktasındaki b (OD) gelirine eşit olur. Bu eşitlikte, üç değişken (b, m, t) zorunlu olarak belli bir ilişki içindedir. Bunun anlamı ise üç ayrı hedefin gerçekleştirilmesidir. m, yoksullukla savaş derecesini gösteren başlangıç sübvansiyon düzeyidir. t, iş arzı yüksek veya zayıf olduğu ölçüde aylıklığı azaltma amacını gösterir. b, faaliyet gelir düzeyidir. Bu düzey yükseldiği ölçüde sistemin mali ağırlığı artacaktır. t vergi oranında herhangi bir değişiklik yapmadan m yükseltirse sistemin finansman yükü çok ağırlaşır.

Grafikte gösterildiği gibi devlet garanti ettiği minimum gelir düzeyini (m), OA' ne yükseltirse, yeni oluşan toplam gelir eğrisi A' G' dür. G' noktasının konumu G'nin altında kalır. Dolayısıyla ek maliyeti ifade eden AÁK üçgeninin alanı, KGG' kadar maliyetteki azalma ile telafi edilebilir. Böylece maliyet artışı olmadan m düzeyinin yükselmesi amaçlandığında toplam gelir eğrisinin eyimi düştüğünden t'nin değeri de düşer (1). Dolayısıyla b gelir düzeyinde de düşüş olur. Bunun anlamı ise yoksullukla savaşta geliri daha alt

$$1) \quad \text{tg } \alpha = \frac{HG}{AH} = (1 - t) \quad \text{veya} \quad \left(1 - \frac{m}{b}\right) \quad \text{dir. ve } \alpha' < \alpha \quad \text{dir.}$$

uçlarda olanlar arasında daha kuvvetli bir gelirin yeniden dağılımıdır. Ancak bu da çalışma gayretini kırıcı etki ile çatıştır.

Negatif Gelir Vergisi Uygulama Önerileri:

Negatif gelir vergisinin uygulamaya konulması önerileri içinde en ileri çalışmalar A.B.D.'de yapılmıştır. Daha önce değinildiği gibi sistem ilk olarak Milton Freidman tarafından önerilmiştir. Nixon hükümeti zamanında uygulanmak istenmişse de Kongre kabul etmemiştir (1). 1973 yılında, sistemin değişkenleri dikkate alınarak bütçeye olacak maliyeti Musgrave tarafından hesaplanmıştır (2).

MALİYETLER

Marjinal Vergi Oranı	25 Milyar \$	50 Milyar \$	75 Milyar \$
0,3	m=2.000 \$ b=6.600 \$	m= 3.000 \$ b=10.000 \$	m= 3.700 \$ b=12.330 \$
0,5	m=2.500 \$ b=5.000 \$	m= 3.500 \$ b= 7.000 \$	m= 4.000 \$ b= 8.000 \$

Yukarıdaki çizelgede farklı vergi oranlarına (% 30, % 50) ve farklı yoksulluk çizgilerine göre bütçeye olabilecek

(1) Buchanan and Flowers, The Public Finances, Richard D. Irving, Inc., Homewood, Illinois, 1975, s. 91.

(2) R. Musgrave and, P. Musgrave, a.g.e., s. 680.

toplam maliyeti 1973 rakamlarıyla sırasıyla; 25 Milyar \$, 50 Milyar \$ ve 75 Milyar \$ olarak hesaplanmıştır.

İngiltere'de de 1972 yılında Heath hükümeti uygulamakta olan bir kısım mali yardımların yerine geçmek üzere negatif gelir vergisi programını incelemeye almıştır.

Fransa'da ise Plân Komisyonu 4 kişilik bir aile için yılda 18.000 Franklık minimum bir gelir garantisi uygulanması halinde, gerçekleşme imkânlarını incelemiş, toplam maliyetin yaklaşık 20-25 milyar frankı bulduğu hesaplanmıştır. Bu miktar ise sosyal bütçenin ancak onda birine ulaşmaktadır. Program içine, yaşlılık, hastalık v.b. bir kısım durumlar için yapılan yardımlar katılmamıştır (1).

Sonuç olarak: Gelişmiş ülkelerde bir sosyal politika aracı olarak vergi sisteminden yararlanıp «negatif gelir vergisi» önerileri ve hesaplamaları yapılmışsa da uygulamaya henüz geçilememiştir. Sisteme başlıca şu eleştiriler gelmektedir. Negatif gelir vergisi kişisel gelirlerde artış sağlayacağı ve çalışma isteğini azaltacağı için «aylaklığa prim» verilmiş olacaktır. Oysa bu etkiyi hafifletme yolları denenmektedir. Kaldı ki, fakirlik ile yetersiz eğitim ve sağlık şartlarındaki bozukluklar arasında sıkı bir bağlantı vardır. Negatif gelir vergisi ile bu şartların olumlu yönde değişmesi olanağı ortaya çıkar. Yaşam şartlarındaki düzelme de kişilerin verimliliğini dolayısıyla de ücretleri arttırıcı yönde etkiler. Ailelere yapılan bu tür yardımlar çocukların eğitim ve sağlık harcamalarında kullanıldığı ölçüde de beşeri sermaye yatırımına dönüşmüş olur. Konuya makro ekonomik açıdan bakıldığında, ekonomide arz yetersizliği varsa kısa dönemde tüketim harcamalarında artışlara neden olacağından enflasyonist etki

(1) X. Greffe, a.g.e., s. 155.

oluşturabilirler. Kuşkusuz bu, ekonominin içinde bulunduğu konjonktür durumuna göre farklı da olabilir. Ayrıca, bütçeye getireceği yük önemli bir engel oluşturmaktadır. Aile geliri esas alındığından ailelerin parçalanmasına neden olarak maliyetleri daha da arttırıcı etki oluşturabilir. Diğer bir sakınca ise gerçekte yoksul olmayan fakat geliri düşük olan kimseler de yardım programından yararlanabileceklerdir (1).

Negatif gelir vergisinin bu sakıncalarına rağmen yönetim maliyetinin düşük olması, muhtaç durumda olanları küçültücü niteliğinin bulunmayışı (2) ve sosyal güvenlik sistemini daha adil hale getireceği şeklindeki olumlu yönlerinin bulunduğu belirtilir.

Negatif gelir vergisinin uygulama güçlüklerine rağmen, liberal sosyal politika kavramı içinde stratejik bir rol oynayabilir. Piyasa ekonomisinin egemenliği (ki, gelir dağılımındaki bozukluğun kaynağı olarak gösterilir) ile devlet müdahalesini bağdaştırarak, tüketimin sosyal denetimiyle bir «Optimum Sosyal Politika» yapısını sağlayabilir (3).

Ne varki, gelir dağılımını düzenlemede ve yoksulluğu azaltmada, devletin elinde yeni bir araç olarak görülen Negatif Gelir Vergisini, gelişmiş ülkeler henüz uygulayamazken, konuya Türkiye açısından bakıldığında özellikle bütçeye yükü dikkate alındığında uygulama imkânı şimdilik görünmemektedir.

(1) Ömer Faruk Batirel, «Negatif gelir vergisi sorunu» İ.T.İ.A., İstanbul, 1974, sayı 1, s. 23-25.

(2) Güneri Akalın, Kamu Ekonomisi, Ankara, 1981, s. 286.

(3) V.E. Martel, «Une Mystification», Le Monde, 14 Mais 1974., X. Greffe, a.g.e., içinde: s. 155.